

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/15:2975

av Julia Kronlid m.fl. (SD)

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 a i motionen.

Motivering

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk, politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har utgjort grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap hoppas vi kunna skapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd, demokrati och en stark inre solidaritet.

Sverigedemokraterna står fritt från såväl socialismens som liberalismens ekonomiska teorier och kan därför inta ett pragmatiskt och verklighetsanpassat förhållningssätt i ekonomiska frågor. Förutsatt att det kan gagna Sverige och dess medborgare är vi öppna för samtal, diskussioner och samarbeten med alla andra partier.

I vår höstbudget stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra.

Tabell 1.a Anslagsförslag 2015 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (SD)
1:1 Biståndsverksamhet	28 851 579	-9 761 744
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	988 393	-130 000
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	14 353	-5 000
1:4 Folke Bernadotteakademin	99 651	
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	40 000	
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	15 080	
<i>Nya anslag</i>		
1:1 Extra anslag UNHCR/flyktinghjälp (inom biståndsram 0,7 %)		+2 200 000
2:1 Extra anslag generell flyktinghjälp (utöver biståndsram)		+1 400 000
2:3 Bekämpning av Ebola (utöver biståndsram 0,7 %)		+400 000
Summa	30 009 056	-5 896 744

Tabell 1.b

Indikativ fördelning av anslag 1:1	tkr
Biståndsverksamhet genom Sida	
Humanitära insatser	3 500 000
Vatten och sanitet	2 000 000
Jord och skogsbruk, miljö	2 000 000
Demokrati och mänskliga rättigheter	1 200 000
Hälsa	1 100 000
Utbildning	1 000 000
Ekonomisk utveckling	500 000
Konflikt, fred och säkerhet	500 000
Summa	
Biståndsverksamhet genom UD m.fl.	
Multilateralt bistånd	6 850 000
Övrigt	439 835
Summa 1:1	19 089 835

Bistånd som gör nytta – med de mest utsatta i fokus

Sverigedemokraterna vill se ett bistånd som skapar förutsättningar för människor i fattigdom och förtryck att förbättra sina levnadsvillkor utifrån deras grundläggande behov i den omedelbara vardagen. Vi vill ha ett tydligt fokus på fattigdomsbekämpning och att barnens bästa ska få stå i centrum.

Vi vill se ett ansvarsfullt bistånd där varje satsad krona ska göra så mycket nytta som möjligt. Vi nöjer oss inte med en kvantitativ målsättning utan fäster större fokus vid kvaliteten och ett bistånd som är inriktat på effektivitet och resultat med de mest utsatta människorna i fokus. Bistånd ska vara till för en positiv utveckling i mottagarlandet och inte för att givarländer ska nå kvantitativa målsättningar. Det långsiktiga målet med bistånd måste vara att länder utvecklas till den grad att de inte längre behöver något bistånd. Genom en grundlig översyn av ineffektivt bistånd, en större koncentration av biståndet till de minst utvecklade länderna och på färre inriktningar kan vi effektivisera utvecklingsbiståndet och år 2015 ha en biståndsram på 0,7 % av BNI, vilket är i linje med FN:s rekommendationer. Genom att vi lägger mindre pengar på avräkningar för flyktingmottagning i Sverige och genom att vi prioriterar bistånd till de mest utsatta och fattiga kan vi trots den minskade ramen göra ökningarna till flera viktiga områden såsom flyktinghjälp, humanitärt bistånd, vatten, sanitet och jordbruk. Utöver biståndsramen vill vi den kommande mandatperioden öronmärka ytterligare resurser till internationell flyktinghjälp samt insatser för att bekämpa sjukdomen ebola och andra viktiga insatser i det drabbade Västafrika.

På grund av att regeringen inte redovisar någon indikativ fördelning per anslagspost inom 1:1 kan vi endast redogöra för våra prioriteringar och vissa jämförelser med föregående regerings budget men någon jämförelse post för post inom 1:1 är inte möjlig.

Humanitärt bistånd

Flyktinghjälp

Konflikter, naturkatastrofer och andra humanitära kriser är något som kan skapa en stor förödelse för ett land under en lång tid. Det är för oss en självklarhet att Sverige generöst och efter bästa förmåga ska bidra vid sådana katastrofer. De humanitära behoven är något som ökat de senaste åren på grund av flera humanitära katastrofer. Regeringen beskriver i biståndspropositionen själva hur ca 3 miljoner människor flytt Syrien till närliggande länder och runt 1,2 miljoner människor har tvingats lämna sina hem i Irak. Sydsudan och Mali är också exempel på länder där många människor tvingats till flykt. Ofta flyr människor inom det egna landet, eller till direkt närliggande länder. Sverigedemokraterna ser det som viktigt att bidra med insatser för att bistå dessa utsatta människor på flykt.

Med vetskapen om att det för varje satsad krona går att hjälpa betydligt fler människor i krisområdenas närhet än vad som är möjligt i Sverige anser Sverigedemokraterna det vara en varken klok, rättvis eller human flyktingpolitik som i dagsläget bedrivs där de stora ekonomiska resurserna läggs på flyktingmottagning i Sverige. Nuvarande regering vill göra avräkningar på 8,4 miljarder för flyktingmottagning i Sverige samtidigt som vi inte kan se några tydliga besked på vad regeringen avser att bidra med till internationell flyktinghjälp bland annat via UNHCR. Genom en ansvarsfull flyktingpolitik räknar vi med att successivt kunna minska kostnaderna. Därmed kan vi göra mindre avräkningar för flyktingkostnader i Sverige än regeringen som vi istället kan satsa på ökat stöd till flyktingar i krisområdenas närhet. Vi betraktar det också som en principiellt dålig utgångspunkt att betrakta kostnader för flyktingmottagande i Sverige som en del av biståndsramen. Från och med 2016 räknar vi därför med att renodla biståndsramen och inte göra några avräkningar för flyktingmottagning i Sverige.

Inom biståndsramen vill Sverigedemokraterna kraftigt öka biståndet med 2,2 miljarder öronmärkta till UNHCR men också på flyktinghjälp genom Världsbanken för att stödja utvecklingsländer med hög flyktingmottagning. Utöver biståndsramen vill vi dessutom satsa ytterligare resurser på internationell flyktinghjälp också där delvis genom världsbankens fonder. Med 400 miljoner från vårt anslag till flyktinghjälp inom ramen och 600 miljoner från vårt anslag till flyktinghjälp utöver ramen kan vi 2015 totalt avsätta 1 miljard av vårt stöd till internationell flyktinghjälp genom denna typ av fonder för att stärka utvecklingsländer med högt flyktingmottagande såsom Jordanien och Libanon och på det sättet hjälpa fler utsatta flyktingar. Andra viktiga organisationer för flyktinghjälp är Unicef som gör ett betydelsefullt arbete för utsatta barn och Världslivsmedelsprogrammet som bidrar till att flyktingar kan få tillgång till livsmedel. Sammanlagt lägger vi 3,6 miljarder på internationell flyktinghjälp 2015.

Västafrika/ebola och övrigt humanitärt bistånd

Ebolautbrottet i Västafrika utgör en av de värsta epidemierna på lång tid där många människor drabbats och det ställer länder inför en lång rad utmaningar. Mot bakgrund av detta vill Sverigedemokraterna satsa på ett särskilt bidrag till Västafrika och vi vill dessutom öka det övriga humanitära bidraget genom Sida med ca 600 miljoner i jämförelse med förra årets budget, där vi anser att stöd till Västafrika och bidrag för att bekämpa ebola bör prioriteras. Sammantaget investerar vi alltså 1 miljard mer än tidigare för viktiga humanitära insatser.

Långsiktigt utvecklingsbistånd

Sverigedemokraterna vill se ett bistånd som skapar förutsättningar för människor i fattigdom och förtryck att förbättra sina levnadsvillkor utifrån deras grundläggande behov i den omedelbara vardagen. Vi vill ha ett tydligt fokus på fattigdomsbekämpning och att barnens bästa ska få stå i centrum.

Flertalet fattiga människor lever på landsbygden och i en studie från Världsbanken (2008) visade det sig att majoriteten av dem gav högsta prioritet åt problem som har med säker tillgång till livsmedel samt inkomster att göra. I två studier framkom att otillräcklig tillgång till eller dåligt dricksvatten var det främsta problemet. Med de fattigas behov som utgångspunkt ter det sig därför naturligt att vi i högre grad än idag vill prioritera satsningar som bidrar till att människor kan få tillgång till grundläggande behov såsom rent vatten och grundläggande sanitet, livsmedel, skapa sig förutsättningar för inkomster och därmed kunna påverka sin egen vardag och omgivning. Detta kan rädda liv, motverka ohälsa, hunger, extrem fattigdom och svältkatastrofer och gynna en positiv utveckling.

Vatten och sanitet

Tillgången till rent vatten och grundläggande sanitet är en avgörande faktor för hälsa och utveckling i utvecklingsländer. Bristen på tillgång till vatten och grundläggande sanitet är något som drabbar kvinnor och barn extra hårt och hindrar deras möjligheter till utveckling. I bland annat östra Afrika spenderar de en stor del av dagen att vandra långa sträckor för att hämta vatten som i de flesta fall är förorenat. Enligt uppgift från organisationen WaterAid saknar fortfarande 748 miljoner människor tillgång till rent vatten och 2,5 miljarder människor saknar en toalett att gå till vid behov. Bristen på säker sanitet bidrar till förorenat vatten som är ett allvarligt miljö- och hälsoproblem. Varje dag dör ca 4 000 barn i diarré som orsakas av smutsigt vatten och bristande sanitet. Upprepade diarréer är den näst vanligaste dödsorsaken bland små barn i fattiga länder. Förorenat vatten och brist på tillgång till sanitet utgör också en hälsorisk för gravida och vid förlossning. Rent vatten och grundläggande sanitet kan därmed förebygga mödradödligheten. Sammanfattningsvis är tillgång till rent vatten, säker sanitet och hygien grundläggande mänskliga rättigheter som kan vara avgörande för människors överlevnad, hälsa, jämställdhet, utbildning, välfärd och ekonomiska produktivitet (WaterAid, 2012).

Jordbruksutveckling, skogsbruk och hållbar miljö

En stor majoritet av de fattigaste människorna lever på landsbygden och är beroende av jordbruket för sin överlevnad. Världsbankens studie *Voices of the Poor* (2008) visade att tillgång till livsmedel var ett av de områden som fattiga människor prioriterade högst. En annan rapport från Världsbanken framhåller att satsningar på jordbruksutveckling är ett av de mest grundläggande och viktiga verktygen i att kunna bekämpa fattigdom och gynna utvecklingen i utvecklingsländer (World Development Report, 2008). Jordbruket är både en källa till familjens livsmedel samt en möjlighet att generera inkomster. Att ge människor i fattigdom förutsättningar att säkra tillgången till livsmedel och förbättra sin ekonomiska ställning kan också vara avgörande för att de ska kunna stärka sin ställning och göra sin röst hörd och få inflytande i sin närmiljö (Birgegård 2011, Hydén 2010). Om det ska finnas en möjlighet att bekämpa extrem fattigdom och hunger samt förebygga svältkatastrofer är satsningar på jordbruksutveckling avgörande.

Ett viktigt område är också ett hållbart nyttjande av framför allt tropiska skogar. Trots all uppmärksamhet ökar avskogningen i tropikerna. Tropiskskogens naturresurser är viktiga i många avseenden. Den tropiska skogen rymmer mellan 50 och 70 procent av alla jordens växt- och djurarter. Det är även en ekonomisk resurs i form av timmer, och har en funktion som genbank för livsmedel, mediciner, råvaror för industrin m.m. Enligt FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) är mer än 25 % av världens befolkning beroende av skogsresurser för sitt levebröd. Majoriteten av dessa lever i utvecklingsländer. Tropiskskogen har även en viktig klimatfunktion. När omfattande skogsarealer huggs ned förändras det lokala och regionala klimatet, bl.a. i form av minskad nederbörd. Avskogningen medför också omfattande utsläpp av koldioxid. Därför är det viktigt att verka för att vissa delar ska kunna skyddas helt medan andra ska kunna nyttjas på ett sätt som är ekonomiskt, ekologiskt och miljömässigt hållbart på längre sikt (Världsnaturfonden). Vi vill därför investera kraftigt i biståndet på satsningar för jordbruksutveckling och hållbart skogsbruk.

Hälsa

Förebyggande arbete för att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar är av stor vikt. I dagsläget behövs sådana insatser i eboladrabbade områden. Spridningen av hiv/aids är också ett angeläget problem som bör bemötas med flera olika metoder. Barnens hälsa behöver prioriteras och viktiga insatser för detta är vaccinationer för att förebygga allvarliga sjukdomar. Med enkla medel som information om hur man

förhindrar spridning av mygg och att använda myggnät går det också att minska risken för malaria.

Demokrati och mänskliga rättigheter

Vi anser det viktigt att komma ihåg att även rätten till en skälig levnadsstandard, rätten till utbildning och rätten till hälsa är grundläggande mänskliga rättigheter och insatser för till exempel rent vatten, grundläggande sanitet, utbildning och hälsa också är insatser för att främja mänskliga rättigheter. I regeringens arbete med demokrati och mänskliga rättigheter finns ett tydligt fokus på medborgerliga och politiska rättigheter och stöd till statliga institutioner och myndigheter. Detta har i grunden ett gott syfte men vi ifrågasätter i vilken grad ett alltför långtgående fokus på detta bidrar till att skapa förutsättningar för människor i fattigdom och förtryck att förbättra sina levnadsvillkor utifrån deras prioriteringar i den omedelbara vardagen. Därför vill vi se ett ökat fokus på sociala och ekonomiska rättigheter. Att uppnå fungerande demokratiska samhällen där alla mänskliga fri- och rättigheter respekteras och människor kan uppnå ett välstånd inte bara vad gäller tillgång till livsmedel, är en viktig utgångspunkt och målsättning för utvecklingssamarbetet. En sådan förändring tar dock tid och behöver i första hand komma inifrån och drivas av inhemska krafter och individer som har en förståelse för och kunskap om lokala förutsättningar. Studier visar även att för fattiga marginaliserade människor är frågan om att göra sin röst hörd och utöva inflytande i första hand en fråga om deras ställning i den omedelbara närmiljön (Birgegård 2011, Hydén 2010).

Därför menar vi att våra prioriteringar i biståndet av fattiga människors grundläggande behov också främjar deras möjligheter att verka för andra rättigheter. I arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter bör det svenska bilaterala biståndet i högre grad också prioritera satsningar i det civila samhället för att stödja människor och organisationer att verka för demokrati och mänskliga rättigheter. Däremot menar vi att Världsbanken och FN kan spela en viktig roll i uppbyggnaden av och påverkan på demokratiarbetet på statlig nivå.

Utbildning

Barnkonventionen slår fast att alla barn har rätt till utbildning. Ändå saknar runt 57 miljoner barn möjlighet att gå till skolan, och majoriteten av dessa är flickor. Att lära sig läsa och skriva är förutsättningar för ett självständigt liv med god hälsa, inkomst och möjlighet att påverka. Utbildning kan bana vägen för att ta sig ur fattigdom och utsatthet. Att alla barn ska få gå i grundskolan är också ett av millenniemålen. Vi vill stödja biståndsinsatser som verkar för alla barns rätt till utbildning och oavsett kön, där

extra insatser kan behövas för flickors rätt till skolgång. Högre utbildningar som kan ge arbete och är en förutsättning för viktiga samhällsfunktioner som lärare, läkare och ingenjörer är också grundläggande för ett lands utveckling. Vi vill att utbildningsinsatser ska prioriteras till de minst utvecklade länderna.

Ekonomisk utveckling

I det långsiktiga målet att länder ska bli oberoende av bistånd är det givet att insatser som bidrar till ökad sysselsättning och god ekonomisk utveckling är avgörande för en framgångsrik fattigdomsbekämpning. Vi ser positivt på en ökad samverkan med näringslivet och privata aktörer för jobbskapande insatser. Det kan även handla om utbildning i företagande för att stimulera människor att starta företag och att förstärka goda företagarens initiativ. Om utvecklingsländer ska ha en chans till ökad ekonomisk tillväxt är också handelslättnader av olika slag en viktig åtgärd. För att dessa insatser ska fungera behöver de kombineras med insatser som motverkar korruption och kapitalflykt.

Forskning

Tillgång till forskningsbaserad kunskap för att hela tiden kunna utveckla och effektivisera biståndet anser vi vara viktigt. Vi anser dock att satsningar på forskning även görs genom det bistånd som kanaliseras via UD, som till exempel Nordiska Afrikainstitutet, Världsbanken och FN:s organisationer. Därför menar vi att satsningar på biståndsverksamhet genom Sida i högre grad kan renodlas till insatser för fattigdomsbekämpning och humanitära insatser.

Konflikt, fred och säkerhet

Krig och konflikter orsakar fattigdom, död, lidande och förstörelse för drabbade länder. Ett förebyggande arbete för att minska risken för krig och konflikter, parat med ett arbete för fred och försoning, är därför också viktigt. Krig och konflikter försvårar också för ett gott utvecklingssamarbete och direkta humanitära insatser. En god samordning med säkerhetsfrämjande insatser är därför angeläget.

Sida

Sida hanterar en stor del av regeringens biståndsanslag och det vilar ett stort ansvar på Sida att svenska biståndsmedel används på ett effektivt och resultatnriktat sätt. I takt med att biståndsramen justeras räknar vi med att kunna bidra till att sänka Sidas förvaltningskostnader.

Prioritering av länder

En målsättning med svenskt bistånd bör vara att förstärka länder som går i en positiv riktning och att det inte ska löna sig att missköta landets ekonomi eller dess välfärdssatsningar och bryta mot internationella konventioner gällande mänskliga rättigheter. Denna ambition är dock inte alltid förenlig med viljan att prioritera de minst utvecklade och fattigaste länderna då de också ofta brister i kapaciteten att hantera biståndsmedel. Det är därför viktigt med ett flexibelt bistånd anpassat efter den situation som råder i olika länder, där bistånd till länder med svaga institutioner i första hand bör gå genom det civila samhället. I exempelvis Afghanistan som är ett av världens mest fattiga länder är också korruptionen omfattande och vi förespråkar bistånd dit genom organisationer i civila samhället istället för genom myndigheter. Det bör även finnas en flexibilitet i att kunna avbryta eller fasa ut bistånd, till exempel om det visar sig att det sker så allvarliga brott mot grundläggande mänskliga rättigheter att det är läge att visa ett tydligt avståndstagande eller om biståndet visar sig vara funktionsfallet, det vill säga kunna möjliggöra att resurser frigörs för skadliga och kontraproduktiva ändamål.

Ett sådant exempel finns inom palestinska myndigheten där de betalat ut löner till dömda terrorister, samtidigt som Sverige bidragit med stora summor med bistånd. Om svenska biståndsmedel ska gå till Västbanken/Gaza anser vi att det bör ställas högre krav på ett avståndstagande och ett aktivt arbete mot antisemitism och terrorism. Därför vill vi prioritera humanitära insatser och insatser i det civila samhället till dessa områden och i dagsläget avsluta biståndet till den palestinska myndigheten.

Vi menar också att biståndsmedel kan användas mer effektivt om det finns en fokusering på färre länder. Vår ambition är därför att prioritera de minst utvecklade länderna. Vi är kritiska till att Sverige bilateralt ska ge bistånd till länder i Europa för att de ska uppfylla kraven för att kunna gå med i EU, när vi redan betalar en dyr EU-avgift. I vårt mål att prioritera de minst utvecklade länderna anser vi inte heller att europeiska länder ska vara prioriterade då de i huvudsak är medelinkomstländer. Sverigedemokraterna föreslår därför en utfasning av reformsamarbetet med Östeuropa.

Budgetstöd

Biståndsformen budgetstöd betalas ut direkt till mottagarlandets statskassa, vilket ställer stora krav på mottagarländernas kapacitet. Det har visat sig finnas stora brister i föregående regerings och Sidas sätt att styra och kontrollera denna form av bistånd. Om

budgetstödet inte är tillräckligt kontrollerat menar vi att risken är överhängande att biståndspengar kan bidra till att resurser frigörs till ändamål som svenska biståndspengar inte är avsedda för, exempelvis vapen och militär. På grund av de brister som idag finns gällande styrning och kontroll av denna form av bistånd samt de risker som är förenade med detta väljer vi att avveckla denna form av bistånd.

Multilaterala utvecklingsbanker, fonder och skuldavskrivningar

När det gäller multilaterala utvecklingsbanker är världsbanksgrupperna det vi vill prioritera högst. När det gäller övriga regionala utvecklingsbanker och fonder anser vi att Sverige ger så små medel till varje bank att våra möjligheter att påverka vad svenska biståndsmedel används till är begränsade.

Multilaterala och internationella organisationer och fonder

Vad gäller basbudgetstöd till multilaterala organisationer vill vi prioritera FN och dess underorganisationer då vi anser dem vara bland de absolut viktigaste multilaterala biståndsorganisationerna. Det är viktigt att Sverige regelbundet följer upp och utvärderar resultat av verksamheten i multilaterala organisationer och att svenska biståndsmedel används på ett ändamålsenligt sätt.

Källförteckning

Birgegård Lars-Erik (2011) Bistånd det omöjliga uppdraget? Reflektioner kring utveckling och bistånd.

Hydén Göran (2010) Bistånd och utveckling, Afrikagivarnas stora utmaning. Liber: Malmö.

Riksdagens utredningstjänst (RUT) dnr 2014:1480

WaterAid, Empowering women and girls 2012.

Världsbanken Voices of the Poor; Studie bestående av tre böcker: Can Anyone Hear Us? (2000), Crying Out for Change (2000) och From Many Lands (2002).

Världsbanken (2008) World Development Report, Agriculture for Development.

Julia Kronlid (SD)

Björn Söder (SD)

Johnny Skalin (SD)

Pavel Gamov (SD)

Jeff Ahl (SD)

Johan Nissinen (SD)